

HOMILIE¹

ZONDAG VAN DE ORTHODOXIE

16 maart 2008

Orthodoxe Kathedraal HH. Aartsengelen - Brussel

Vandaag vieren we feest! We vieren het feest van de Orthodoxie! We vieren de triomf van de Orthodoxie, het feest ook van de éénheid van de Orthodoxie! En terecht vieren we dit samen, clerus en gelovigen van de diverse orthodoxe parochies gevestigd in ons land. Dit jaar voor de 25e keer op rij en dat mag niet onopgemerkt voorbijgaan. Want inderdaad deze jaarlijkse samenkomst van de orthodoxen in België – en zoveel ander goeds – hebben we te danken aan u, onze dierbare Metropoliet Panteleimon. Want inderdaad, onmiddellijk na uw verkiezing tot Metropoliet van België is geleidelijk aan, maar zeker veel veranderd voor wat betreft de situatie van de Orthodoxe Kerk in ons land. Pas enkele weken na uw intronisatie nodigde u voor het eerst Aartsbisschop Basile Krivocheine en alle orthodoxe priesters en diakens uit tot een gezamenlijke viering van de Zondag van de Orthodoxie in deze Kathedraal van de HH. Aartsengelen. Sindsdien is dit de grote dag van jaarlijkse ontmoeting van alle orthodoxen van ons land. U bleef ook niet stilzitten wat betreft de erkenning van de orthodoxe eredienst in ons land, en -iedereen weet het - u bent erin geslaagd! Als Metropoliet-Exarch van het Oecumenisch Patriarchaat bent u de vertegenwoordiger van het geheel van de Orthodoxe Kerk in België. Het is de ware diakonia van de eerste, die de dienaar is van allen. Want ja, het heeft u rechten, maar vooral veel plichten en verantwoordelijkheden, en vandaag de dag denkt men zo maar dat dit evident is. Welnu, vandaag wil ik u namens allen hier, een oprecht woord van dank richten voor alles wat u doet, dag in dag uit, almaar voor het goede van de éénheid van de Orthodoxie in ons land. Erkentelijkheid ook voor zijn nu meer dan 50 jaar pastoraal werk in België, iets dat eigenlijk in november laatst had moeten gevierd worden. God schenke u gezondheid en nog vele jaren aan het hoofd van onze Kerk alhier!

Eminentie,
Excellenties,
Eerbiedwaardige Vaders,

¹ Homilie van **Bisschop Athenagoras van Sinope**, hulpbisschop van de Metropoliet van België (Oecumenisch Patriarchaat).

Dierbare broeders en zusters,

Deze zondag, de eerste zondag van de Grote Vasten, wordt “*de Zondag van de overwinning van de Orthodoxie*” genoemd of eenvoudigweg “*Zondag van de Orthodoxie*”. Onder het impuls van de Oecumenische Patriarch Methodius van Konstantinopel werd tijdens het Concilie van 843 dit feest ingesteld. Hiermede werden de beslissingen van het VIIe Oecumenische Concilie, gehouden te Nicea in 787, bevestigd. Inhoudelijk handelt het over de overwinning van het orthodox geloof op de iconoclasten en de triomf van de waarheid op alle leerstellige vergissingen.

De Zondag van de Orthodoxie onderlijnt tevens de belangrijkheid en de rechtvaardiging van de verering van iconen. Voor het grote publiek is het de icoon die op de Orthodoxe Kerk haar stempel drukt. Het is inderdaad ook zo dat wij in de icoon de grote lijnen van ons geloof en onze spiritualiteit terugvinden. De icoon is een levende catechese die niet alleen tot de geest en het verstand spreekt, maar die het leven van de Kerk uitdrukt.

De passage van het Evangelie, die ons vandaag voorgesteld wordt, lijkt op het eerste zicht geen onmiddellijk verband te hebben met de verering van de iconen of met de getrouwheid aan de waarheid. Het voorname thema is de ontmoeting van een mens met de Heer. Het is de ontmoeting van Apostel Filippus en deze van Nathanaël met Christus. Zodra Nathanaël Christus ontmoet, erkent hij in hem het gezicht van de Zoon van God, de icoon van de Vader: “*Rabi, gij zijt de Zoon van God, gij zijt de Koning van Israël*”. Met deze woorden zien we a.h.w. het thema van deze dag verschijnen.

Het doel van de komst van Christus op aarde is van dit beeld van God, deze icoon van God, te herstellen, allereerst in Christus zelf en vervolgens in elke mens. “*Jezus is mens geworden, opdat de mens God kan worden*”. God heeft zijn liefde uitgestort, opdat de mens deze dimensie van liefde in zichzelf en met zijn naaste beleeft. Ja, God komt om deze liefde in de mens te herstellen, om het beeld van God te herstellen in elke mens op aarde. Opdat dit echter mogelijk zou zijn, is het allereerst noodzakelijk dat we in het Woord Gods’ het beeld van God erkennen, dat zichtbaar wordt om het beeld van God in de mens te herstellen, een beeld dat door de zonde bezoedeld was. Dit beeld herstellen betekent bijgevolg het zichtbaar maken, het laten glanzen door het zuiveren van alles wat het belet van te stralen.

Zoals u weet, moet men om een icoon te herstellen alle onzuiverheden, minutieus, centimeter per centimeter weghalen, opdat men de oorspronkelijke verflaag terug vindt. Op dezelfde wijze moet de mens de icoon hernieuwen die diep in zichzelf geworteld is en haar laten stralen, opdat ze waardig zou zijn te

staan voor de icoon van de Zoon van God, de icoon van de Heilige Drieëenheid.

De Orthodoxie die we vandaag vieren is niets anders dan deze volheid van goddelijk leven die ons aangeboden wordt en die we allereerst in ons diepste zijn moeten onthalen, als een zaad. Nathanaël heeft het beeld van Christus in zijn hart bewaard en is begonnen zich te transformeren. Christus in ons diepste binnenste plaatsen, is Hem doen geboren worden, Hem doen verschijnen, opdat Hij ons verandert, en ons vervult van zijn genade. Dat is de Orthodoxie, nl. deze volheid van goddelijk leven in ons, een leven in hetwelk wij het woord van de Heilige Paulus verstaan: *“Ik ben het niet meer die leeft, maar het is Christus die leeft in mij”* of dit van de Heilige Johannes de Doper: *“Hij moet groeien en ik kleiner worden”*. M.a.w. ons ganse bestaan moet een voortdurende overdracht zijn, in dewelke de oude mens in ons moet sterven en de nieuwe mens, Christus, moet geboren worden, moet groeien, zich vestigen en moet zetelen op de goddelijke troon die ons hart is.

Van deze Orthodoxie zijn we niet alleen dragers, maar ook getuigen, want het is inderdaad in elkeen van ons dat er een band van vriendschap en liefde ontwikkeld wordt met God, met Christus, in de kracht van de Heilige Geest.

De kerngedachte is dus: groeien in Christus, niet alleen persoonlijk, in onze eigen individualiteit, maar ook allen samen, omdat de Orthodoxie de Kerk is en de Kerk is niet alleen deze gemeenschap hier vandaag aanwezig in het mysterie van de Eucharistie, maar het zijn ook al diegenen die gevoed zijn geweest door het Lichaam van Christus, door de eeuwen heen. De Kerk is openstaand en nodigt uit om Christus te ontmoeten en Hem te ontdekken. De Kerk is deze totaliteit, deze volheid, in dewelke alle mensen geroepen zijn om er toe te treden, om te leven.

De Orthodoxie - die dus vandaag haar zichtbare éénheid kent door de concelebratie van de diverse bisschoppen, priesters en diakens van ons land – wordt dus een levende orthodoxie, de orthodoxie van de lokale Kerk verbonden aan alle andere orthodoxe gemeenschappen waar ook ter wereld. De lokale Kerk is altijd al gebaseerd geweest op de liefde, de liefde die ook vandaag de dag het werkelijke teken dient te zijn, het symbool, de toetsing van de waarheid van de kerk zelf. Zonder liefde is de waarheid van de Orthodoxie een kille en dode waarheid. Amen.